

HALADÁS

(VASUTI FOLYÓIRAT) —
 VASUTI SZAK ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP
 A MISKOLCZI MAV. ALTISZTI-KÖR HIVATALOS KOZLÖNYE.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS :
 ZSIVKOVITS ANTAL.

Előfizetési ára:

Egész évre 8 korona
 Fél évre 4 korona
 Negyed évre 2 korona

Szerkesztőség :
 Miskolcz, Szemere-utca 26. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással :

Egész évre 14.— kor.
 Fél évre 7.— kor.
 Negyed évre 3-50 kor.

A balesetbiztosítás (18-től 60 éves korig)
 a »Nemzeti balesetbiztosító részve-
 tőrs.-nél 3000 koronára halál esetre
 és 3000 koronára állandó munka-
 képtelenség esetére szól.

Mozgolódások.

Miskolcz, 1905. aug. 12.

(§§.) A memorandumok korszakát éljük. Alig van nap, hogy a láthatáron fel ne tűnjék egy-egy vérmes reményektől duzzadó s fényesen stilizált példány, amely sikerült ováció kíséretében a legtöbb tevékenységre hajlandó kereskedelemügyi miniszter asztalára kerül. Az előzékeny és kellemes miniszter pedig szívélyesen fogadja a feketébe vágott küldöttséget és megígéri, hogy a panaszlott sérelmeket tanulmányozni fogja.

Ez a sablon, amely mögött azonban minden kétséget kizárólag ott mutatkozik a tettekre vágyó miniszter alkotási vágya és lelkes törekvése az iránt, hogy a bajokat — ha tényleg vannak — komolyan orvosolja.

A miniszter tulságos jóakarátának és a vasutasok iránt tanusított rokonszenvének köszönheti azt az egyelőre épen nem irigylésre méltó körülményt, hogy a memorandumok özönével elárasztják. És ez még magában nem volna baj, az egészségtelen jelenséget abban látjuk, hogy egyes vasuti pályán működő érdekkörök visszaélnék a miniszter türelmével s jóindulatával s olyan vakmerő kivánságoknak és követeléseknek adnak kifejezést a memorandumaikban, ami egyenesen a jó izlés szabályaiba ütközik.

A számos érdekkörök mozgolódásaiból még egy sajnos jelenség szűrődik le tanulságképen a felsőbb körökre és pedig az, hogy épen azon csoportok emelik fel kérő, sőt követelő szavukat, amelyek köztudomás szerint a máv. legjobb javadalmazásu alkalmazottait foglalják magukban.

És csodálatos, hogy az az elem, mely a fizetésrendezés alkalmával nem kapta meg a helyzetének javításához okvetlenül megkivánt segítséget, amely

ma sincsen a munkájáért megfelelően dotálva, — az hallgat, békésen tűr, szérenyen félrevonul és nem óhajt részt venni a szemesek erőszakos mozgolódásaiban.

A sok memorandum között mégis egy volt eddig, amely valóban szeméretlen módon követeli a jogokat s olyan recipét ír elő a türelmes miniszternek, hogy nem tudjuk, min csodálkozzunk inkább: a vakmerőségen-e vagy a naivságon, amely ezeket a féktelen kívánságokat memorandum alakjában önteni elég merész vagy túl korlátolt felfogásu volt.

A munkások memorandumát értjük. Ki kell mondanunk őszintén, hogy ha az abban lefektetett és egyoldalú érvekkel támogatott kérelmek mind teljesezésbe mennének, a vasuti munkás olyan rózsás helyzetbe jutna s annyi jog és kiváltság biztosíthatnák neki, a milyen — a társadalmi állás óriási különbségét véve figyelembe — ma még a

hivatalnoki karnak sem jutott osztályrészül.

Nem kételkedünk benne egy pillanatig sem, hogy a túlzott kívánságokat, amelyeknek kielégítésére nagymérvű anyagi áldozatokra is volna szükség, a miniszter kellő színvonalra fogja leszállítani és egész határozottan értésére fogja adni a memorandum készítő szociálista frakciónak, amely — hála Istennek! — nem a vasuti munkások zöme, hogy — hátrább az agarakkal!

A vasuti sztrájk — nem erőhatalom.

A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék felelőbizési tanácsa 1904. D. 944. sz. ítéletével kimondotta, hogy az 1904. április havában lefolyt vasuti sztrájk nem tekinthető erőhatalomnak, hanem az a vasuti közegek szándékos és vétkes eljárása folytán beállt esemény, melyért a vasut teljes kártérítéssel tartozik.

Az ítéletet, mely 1905. február 14-én ho-

TÁRCZA.

Válás után.

*A néma búcsúpillanatban
Kezembe tette kis kezét,
Sóhaj se rezgett, nevem se mondta,
Csak köny futotta el szemét.*

*A vonat vidám, röpke fűtytye
Szívembe vágott élesen,
Egy kézzorítás . . . még egy tekintet:
„Az Isten áldjon édesem!”*

*S hogy ott álltam árván, egymagam,
— A vonat már rég elröpült —
A távolba révedő szememre
Egy forró könycsepp nehezült.*

Herczegh Jenő.

Az utolsó levél.

Írta: Papp Ferencz.

Ott laktak az udvarunkon. Hideg, havas őszi délután volt, mikor behurczokodtak. Egy napszámos ember taligán hozta a pak-

ot és a sánta kis fiut. Az anyja meg ő gyalog jöttek utánuk s csak úgy besurrantak az ütött, kopott udvari lakásba.

A berendezéssel hamar készen voltak. Egy ágy, egy kanapé, egy asztal, néhány székek, meg egy láda. Ennyi volt az egész, aztán bezárult az ajtó — s hiába volt minden kíváncsiság. Sokáig nem látta őket senki, csak késő este jártak ki s akkor is elfedte az arcukat a sűrű fekete fátyol.

Hetek teltek el, mire megtudta a ház lakossága, hogy az a hamar hervadt ősz asszony a Soós Balázs özvegye, az a sugár, szőke leány Soós Margit, az ő leánya, az a sánta kis fiu, a ki egész nap bambán ül az ajtó előtt s egyik kezéből a másikba rakja a kavicsot, az ő családja. De hát ki is gondolta volna, hogy idáig jut a Soós Balázs nagy uri familiája.

A sárosdi takarékpénztár igazgatója volt Soós Balázs. Mindenki gazdagnak hitte s nagy befolyásu, előkelő ember volt, választások alkalmával a kormány kegyellje, mert a takarékpénztár révén ő diktált a kerületben.

zatott, a per alapjául szolgáló esettel és a jogi döntés indokaival a következőkben ismertetjük:

Varrano állomáson 1904. április 19-én 15 drb élő borju adatott fel Budapestre. A küldemény továbbítható nem volt a vasuti forgalom megszűnése folytán, a feladó az állomáshoz tartozó községben nem lakott és így a borjuk minden értesítés nélkül, az elhullás megakadályozása céljából elárvereztettek. A feladó teljes kárának megtérítése iránt perelt.

Az elsőbíróóság a kérdés lényegét megkeverülve, azért állapította meg a vasut kártérítési kötelezettségét, mert a fuvarlevélből a feladónak a címzettet való azonossága kitűnően, kötelességében állt volna az állomásnak a továbbítás akadályairól az Ü. Sz. 65. §-a értelmében a feladó helyett a címzettet és pedig postaközlekedés szünetelvén, távirati uton értesíteni. Ezen mulasztás vonja maga után a felelősséget.

A felelőbíróóság előtt a per ezen kibúvója nem is tárgyaltatott, hanem a felek kizárólag a „vis major“ kérdésére fektették a súlyt. A vasut előadta, hogy az 1904. áprilisi mozgalom kitörését megakadályoznia lehetetlen volt és a legfokozottabb buzgalom mellett sem szüntethette meg a beállt esemény káros kihatását. Előadta, hogy az erőhatalom az ugynevezett szubjektív teória szerint lényegileg az elháríthatlanságon alapszik és a konkrét esetben az elháríthatlan-

ság minden ismerve fenforog. Azt vitatta még, hogy az Ü. Sz. 9. §-a az ügy eldöntésénél irányadó nem lehet, mert az csak a normális viszonyokra vonatkozik, ellenben a 75. §. alapján érvényesített erőhatalom éppen a személyzet teljes hiányában nyilvánult meg.

A törvényszék abból indult ki ítéletének indokaiban, hogy a forgalom fennakadá-át a vasut közegei okozták. Az üzletszabályzat 9. §-a értelmében a vasut közegeiért úgy felelős, mintha az alkalmazott ténye a vasut saját ténye volna. Ez a felelősség a közegekért nem egy mellékkötelezettség, hanem főkötelezettség. Nem olyan ez a felelősség, mint más vállalkozó felelőssége alkalmazottjaiért, mert utóbbi csak a képviselőlet és megbízás általános elveiből folyik, amire a tételes szabályok különböző módon állapítanak meg. ellenben a vasu felelőssége közegeiért feltétlen és korlátlan. A fuvarozási szerződés az Ü. Sz. 9. §-a értelmében abban a feltetésben kötött, hogy a közegek hibájából a félre kár nem hárítható és így a vasut épp oly kevésbé védekezhetik alkalmazottjainak munkamegtagadásával, amint nem védekezhetnék azzal, hogy közegei a szolgálat ellátására alkalmatlanok, sőt felelőssége még súlyosabb, mert közegei a kárt szándékosan okozták. A felelősség szempontjából pedig közömbös, hogy az összes alkalmazottak vagy csak egyesek tagadják meg a szolgálatot. — Ezen előrebocsátott elvekből

Nagy, uri házat tartott, lovainak hét vármegyében nem akadt párja, no meg a borának s a dáridóknak. A leánya, a szőke Margit, volt a megye legszebb leánya, se szeri, se száma kikoszarozott kérőinek.

Sokat is csipkedték érte a társaságbeliek, hogy báróné akar lenni bizonyára, mások pedig tudni vélték, hogy a szőke Margit apjának egyik hivatalnokába szerelmes, ki hogy érdemes legyen a kezére, magasabb tanulmányokra ment.

Bizonyosat senki sem tudott, mert az a szőke leány hideg volt mindenkire, nem beszélt róla senkinek.

A házhoz pedig Kálosdy Dénesen, egy szürkülő agglegényen kívül — ez is kikoszarozott kérő volt — nem járt legényember.

Egyszer aztán isten tudja, mi történt, hiányzott a takarékpénztár kasszájából sok-sok ezer. A míg az urak a könyveket lapozgatták s az üres kasszát bámulgatták, nagyot dörrent a másik szobában s a Soós Balázs vére pirosra festette a perzsa szőnyeget.

Beszéltek sokat, hogy a nagy uri háztartás vitte a bünbe Soós Balázst s hogy Kálosdy Dénes megmentette volna s fel is ajánlotta tizezer holdját, de cserébe Margit kezét kérte, ő azonban ismét kosarat adott.

Alig hogy elhantolták Soós Balázs koporsóját, a bíróság zár alá vett mindent, még a ruhákat is s a család bejött a városba, csupán a cselédszoba butorait hozhatták el.

Nagy nyomoruságban éltek abban a kis udvari szobában, hanem esténként kihallzott az anya panaszos hangja.

A Bódiné beszélte, az járt be hozzájuk cselédi munkára, hogy a Margit kisasszonyt kéri a gazdag Kálosdy feleségül, azért rimánkodik az anyja is, hogy rajta mulik a sorsuk, s ha szive volna, meg is tenné. De a kisasszony nem megy hozzá, mert szeret egy fiatal urat, ki messzi földre ment tanulni s ha elvégzi ott a tanulást, elveszi feleségül. Hogy most is levelet kapott s azt írja az a fiatal ur, hogy pár hónap múlva eljön az ő Margitjáért.

Mintha a szegénységnek, a nyomornak

következik, hogy a perbeli eset nem vonható az erőhatalom fogalma alá, mert erőhatalomnak csak természeti erők vagy harmadik személyek által okozott és a kötelezett fél akaratától független események tekinthetők, ellenben olyan esemény, amit maga a kötelezett fél idéz elő, vis majornak minősülhet.

Kifejti az ítélet a továbbiakban, hogy éppen a fuvarozói teendők természete, ami által a teljesítmény a megbizótól távol folyik le, von'a maga után azt, hogy a vasut az áruban beállt kárért — egyes esetektől eltekintve — a véletlen fenforgása esetén is felelős. Ezen szabály rációja az, hogy a feladó hibája által okozott károktól eltekintve, a vasut csak akkor meneküljön a kárviselés alól, ha nyilvánvaló, hogy az elháríthatatlan külerőszak hozta létre, továbbá oly esetekben (Ü. Sz. 77. §.), amelyek tapasztalat szerint szállítás közben elő szoktak fordulni.

Ezek egybevetése alapján kétségtelen, hogy a vasuti fuvarozás szempontjából vis major csak a vasut közegeinek hibáján kívül keletkezett oly rendkívüli külső és elháríthatatlan erőszak lehet, mely a fuvarozást oly módon akadályozza, hogy az esemény még akkor is erőhatalomként jelentkeznek, ha a fuvarozó a fuvarozást közegek nélkül személyesen végezné.

Mínt hogy a perbeli kárt a vasuti közegek hibája okozta, ezen jogellenes eljárás indokai és a vasutnak a forgalmi helyre állítására

volna hónapja, hete, a mát ismeri az csupán s a holnappal sem ér rá foglalkozni.

Telt az idő, az ősz felváltotta a hideg, kegyetlen tél s a fűszeres már nem adott hitelbe kávé, reggelenként pedig erős, vegyes hang hallatszott ki a kis udvari szobából, hogy ebadta uri rongya miatt nem dolgozik, a helyett, hogy csalja a szegény embert. A panaszos hang is gyakrabban hallatszott, most már nappal is, a kis szobából.

Egyszer aztán nagy dolog történt. Egy reggel Kálosdy Dénes négyes fogata állott meg a ház előtt. Másnap reggel pedig azt ujságolta Bódiné, hogy a Margit kisasszony férjhez megy a Kálosdy nagyságos urhoz.

Ettől a naptól kezdve nagy sürgés, forgás volt a kis udvari lakásban. Megszűnt a panaszos hang, özvegy Soósné még mosolygott is néha, a mint Bódiné mondja. Csak Margit maradt a régi, se könnye, se mosolya, csupán akkor érzékenyedett el, ha az ajtó előtt kuporgó kis öcscsét, a mint az bambán rakta egyik kezéből a másikba a kavicsot, megsimogatta.

irányuló cselekményei jelentőséggel nem bírnak, ezek vizsgálata nélkül a vasut kártérítési kötelezettségei az Ü. Sz. 75. §-a alapján meg kellett állapítani.

A mozdony-homokszóró használata.

Aug. 12.

(Folytatás.)

Ismert dolog, hogy az angol vasutakon mily kitűnő eredményeket értek el a gőzhomokszóró használatával, hogy gyorsvonatu mozdonyoknál — szabad hajtótengelylyel — előszeretettel használják. Rossz időjárás mellett, mint köd, por, gyöngye esőtől kivéve, zuzmara, sima jég a surlódási képesség $\frac{1}{7}$ -ére száll le annyira, hogy a hajtókerekek csúszása áll be, ami kedvezőtlen körülmények között a vonat fekvé maradá-át idézi elő. Ha ezen csúszás menet közben mérsékelt határok között marad és sok izben a vonatvezető fel nem ismeri, beállnak a vonatkésések, melyeket a menetlevelekben azzal indokolnak, hogy a vonat nehéz menetű volt. A vonat nehezen folytatja utját, habár a mozdony elegendő gőzt fejleszt, elegendő vízzel rendelkezik, amit a mozdony személyzet kihall-

Egy kora tavaszi reggel, a mise után esküdtek meg s nyomban el is költözött a szomszéd utczába, az alvégi mészáros cserpes házába, melyet pazarul rendezett be Kálosdy Dénes.

Azután már ritkábban lehetett látni Margitot s akkor is csak kocsin.

Már-már elfeledte mindenki a gyászos családot, a mikor egy májusi reggel, alig egy hónapra az esküvő után, összefutott az udvar, hogy hát sziven lőtte magát a Kálosdy Dénesné.

A kertre nyíló szobában, ott feküdt a puha szőnyegen az a ragyogó szép asszony, patakzott belőle a vér. Az ablakon beözönlött az üde napfény, sugarai ott játszadoztak az asszony haján. A virágillat, a tavasz oly rettenetes ellentéte volt a pusztulásnak.

Az öreg asszony térdepelt mellette, becézgette, szólitgatta édes szóval. — Nem felelt már, csak görcsösen szoritott a kezében egy levelet. Messziről jött, az a fiu irta, hogy befejezte tanulmányait, ez az utolsó levele s jön immár Margitért.

gatások alkalmával tanusít is. Ha a pálya még emelkedésben is fekszik, melynek bejárásához a hajtókerekek nagyobb forgató erőt igényelnek, úgy a forgató erőnek a surlódási ellentállásnál nagyobb mennyisége még növekedik, minek eredménye a nagyobb csúszás, mely pedig kedvezőtlen esetben a vonatot megállásra kényszeríti. Ezen sűrű téli vonatkéseknek rövid jellemzéséből eléggé kiviláglik egy megbízható homokszóró fontossága.

Hogy a forgó kerekek tapadási képessége és nagysága mennyire függ a sínek állapotától, legkönnyebben kísérletezés útján oly módon ismerhető fel, hogy menetközben a kerekek forgását megolvassák és így a forgásokat viszonyítják a megtett uthoz.

Ezen kísérletek, a terhelés különböző arányai mellett, különböző sebességnél mindenestre igen fontos tüneteket mutatnának a különféle mozdonyfajoknál és ezzel megmutatnák, mily fontossága van a körülményekhez viszonyított egyszerű, olcsó homokszórónak a tapadási veszteség megakadályozásánál. A hajtókerekek csúszása leginkább induláskor következik be, mivel a mozdonynak a vonat elindításához szükséges vonóereje, amely nagyobb mint menetközben és melynek ama körülmény is kedvez, hogy a nyugpont, melyet a mozdony megálláskor elér, lecsurgó kenőolaj által sikamlóssá válik.

Mivel a hajtómű mozgásában a sebességkülönbségek indításkor nagyobbak, mint nagyobb menetsebesség mellett, ezért a csúszás a fokozott tolműködés miatt veszélyesebb. Egynémely csavartörés erre vezethető vissza. Ha a csúszást a hajtóerő csökkenésével megakadályozza, úgy sokszor lehetetlen a vonatot rövid idő alatt alapsebességével vinni, úgy, hogy menetidő veszteség be ne álljon. A vonat indításakor bekövetkező menetidő sebességek tehát azáltal kerülhetők ki, ha a hajtókerekek csúszását megelőzzük, valamint azáltal, ha igyekezzünk a hajtóművet kimélni.

Ezen rövid elmélkedés mutatja a homokszóró fontosságát, valamint annak szükségességét, hogy jól állítsuk elő, hogy adott alkalommal használhassuk és állandóan üzemképes állapotban tartsuk.

V. Z.

(Vége.)

HETI KRÓNIKA.

Aug. 12.

Katona és ezivi népség
Eger városában,
Van egymással gyűlölködő
Nagy háboruságban.
Magyar virtus és oláh-had
Együtt hogy férnének,
Szólt már erről történet is,
Meg hegedős ének.

A gyűlölet nem új érzés,
Régi örökségünk,
Az oláh nép jóságában
Hej, de volt már részünk!
Régi idők gyász-hangjai
Nem némultak még el,
Régi sebek fájdalmait
Nem feledtük még el.

A daliás idők réme
Vad, kegyetlen csorda,
Mely a magyar városokat
Pusztította sorba;
Most a nyelvünk, alkotmányunk
Ellen lázad folyton . . .
De hagyjuk a keserveket,
Csak magamba fojtom.

Hát így történt. Egri virtus
Csufolódást nem tűr,
Oláh bakák sértésére
A tüzes vér pezsdül.
Egy-kettőre lángba borult
Minden magyar homlok,
S magyar s oláh hadakozók
Piros vére omiott.

Turidu.

HIREK.

* **A magyar vasutak forgalma 1905. év első felében.** A kereskedelmi miniszteriumnak kiutatása szerint a magyar vasutak átlagos üzemhossza a folyó év június havában 18,253 5 kilométer volt, szemben 18,141 4 kilométerrel az előző év hasonló havában. Ezen a hálózaton 1905. év június havában 6.892,341 személy és 3.182,632 tonna áru került szállításra. A bevételek ezek után 23.550,801 koronát tettek, szemben 23.225,575 koronával az előző év hasonló havában. Az emelkedés kilométerenkint 0.8 százalékra rug. A folyó év első felében a magyar vasutakon összesen 39.240,377 személy és 19.357,276 tonna áru szállított, a bevételek pedig 143.450,394 kor.-ra rugtak, szemben 138,517,593

koronával a múlt év hasonló szakában. — Az emelkedés kilométerenként 2·8 százalék. A magyar fővasutak üzleti eredményei a folyó év első felében csak a magyar királyi államvasutaknál és a déli vasutnál jobbak a múlt év hasonló időszakához képest. — A többi fővasutnál kedvezőtlenebbek a tavalyi félévi kimutatásoknál.

* **Bánffy-hunyad-örmezői vasutra** adott előmunkálati engedélyt a kereskedelmi miniszter Mayer Ede Ottó felsőbányai mérnöknek. Az új vasut az államvasutak Bánffy-hunyad állomásától vagy esetleg Malomszeg megállóhelyétől Alsófüld, Nagymás, Tamásfalva, Középlak, Zutor, Magyaragyzsombor, Pusztaszentmihály, Hidalmás, Bányika, Rákos, Kendermező, Almásbalázsháza, Kettősmező és Galgó községek érintésével a szamosvölgyi vasut Örmező megállóhelyéig vezetne.

* **Kisiklott gyorsvonat.** Münchenből jelentik, hogy a kölni gyorsvonat, amelynek az este 11 óra 20 perczkor Münchenbe kellett volna érkeznie, Ingolstadtban kisiklott. A mozdonyvezető és a fűtő áldozatul estek a kisiklásnak. Öt más vasuti alkalmazott és 11 utas megsebesült. A sebesülések legnagyobb része jelentéktelen. Egy másik táviratunk jelenti, hogy a sebesültek között van két osztrák ember is: Saudig gráci vikárius és Fiser pólai kertész. A vonatnak már késése volt és így 11 órakor érkezett csak Ingolstadtba, ahol az észak-pályaudvar előtt kisiklott. A kisiklás oka még ismeretlen. A vonaton igen sok utas volt, a kik között a kisiklás óriási pánikot okozott. A waggonokban ugyanis kialudt a lámpa, és az utasok kétségbeesve, valósággal kézen-lábon igyekeztek kijutni. A legtöbb utas az ablakokon át menekült. Kevéssel a kisiklás után nagy sebességgel közeledett az ellenkező oldalról a münchen-berlini gyorsvonat, amely tíz órakor indult el Münchenből. Szerencsére azonban a gyorsvonatot még jókor meg tudták állítani.

* **Motorkocsi közlekedés Kassa és Budapest között.** E napokban indítottak utnak a kassai pályaudvarról Budapest felé egy motorkocsit azzal a czélzattal hogy ha ez beválik, akkor a motorkocsi közlekedést Kassa és Budapest között állandósítani fogják. Több helyen sikerrel járt ez a próbálkozás és azt hiszik, hogy ezuttal is meg lesz a kellő eredménye.

* **A Déli Vasut tarifamérséklése.** A Déli Vasut-Társaság igazgatósága tervbe vette a teheráru tarifák leszállítását. A leszállítást első sorban a mérsékelt gyorsárú szállítási

díjtételeinél alkalmaznák. A teherkocsi fűtési pótlékokat 150 km. távolságig 2·2 fillérről 2 fillérré, 300 km. távolságig 1·6 fillérről 1·2 fillérré és 300 km. távolságon felül 0·8 fillérről 0·6 fillérré mérsékelnék. A díjleszállításnak főleg az élelmiszerkereskedés venné hasznát.

* **Elgázolta a vonat.** Debreczenből jelentik, hogy a Budapestről jövő gyorsvonat Püspökladány és Debreczen között agyongázolt egy középkorú intelligens férfit. A hullát Debreczenbe hozták. Kilitét nem tudják.

* **Az eszék—djakovo—vrpoljei vasutvonal** építőmunkái annyira előrehaladtak már, hogy az anyagszállító kocsik Eszékről-Djakovóig közlekedhetnek. Augusztus végére az egész vonal készen lesz, amikor is haladéktalanul átadják a közforgalomnak.

* **Vasuti szerencsétlenség.** Sprembergből távirják, hogy a Berlinből 6 óra 40 perczkor elindult gyorsvonat Sprembergből 20 percznyi távolságban a Görlitzből jövő éjjeli vonatnak nekiment. A két gép összezuzódott. A berlini vonatnak két kocsija belement egymásba. Az összes utasok részint súlyosan megsebesültek, részint meghaltak. Esti tíz óráig hét holttestet huztak elő a romok alól. A halottak számát nem sikerült megállapítani, de bizonyára husznál nagyobb.

* **Bicske ercsi-dunaparti vasut.** A kereskedelmi miniszter Csontos Andor baracska földbirtokosnak az államvasutak Bicske állomásától Göböl-járás pusztá, Doboz, Tabajd, Vál, Kajászószentpéter, Baracska s Ráczeresztur községek határain át Ercsiig, illetőleg a Dunáig vezetendő keskeny nyomtávú gőzmozdonyu h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

* **Új vasuti megálló.** A Kassáról este 7 óra 30 perczkor induló gyorsvonat, amely eddig csak Aboson, Margitfárván és Krompachon állott meg, ezentul feltételeesen Szepesolasziban is megáll.

* **Gyorsvonat a vízben.** A Budapestről Bécsbe indult gyorsvonat utasai olyan kalandon estek át, a milyenre alig tudna példát valaki. Egy órai menet után a gyorsvonat egyszerre megállt Szob állomáson, a hol külföldben nem szokott megállani. A kalauzok rémülten szaladgáltak ide-oda, de egyszerre nyugodt lett minden s a vonat tovább indult, de olyan lassan, hogy az utasok tudakozódni kezdtek. És ekkor vették észre, hogy a vonat valóságos tó közepében, vízben robog tova. A vasuti töltés mindkét oldala vízben állt s víz árasztotta el magát a

töltést is, úgy hogy a kocsik kerekei majdnem agyig áztak a vízben. Eleinte majdnem pánik támadt az utasok között, s csak akkor nyugodtak meg, mikor megtudták, hogy baj nem történhet s hogy az árvíz a rövid idővel azelőtt elmúlt rendkívül heves zivatar-tól eredt. A vonat félórás késéssel érkezett Bécsbe.

* **Nagymihály—nagyiváni és ungvár—nagyiváni vasútra** adott előmunkálati engedélyt a kereskedelmi miniszter Berger Jenő és Fuchs Gyula budapesti mérnököknek az államvasutak Nagymihály állomásától Verbőcz, Nagy-zalacska, Gézsény, Zavadka, Gajdos, Szob-ráncz, Oroszkamorócz, Pororosztó, Kereszt, Széke, Felsőnémeti és Alsónémeti községek érintésével Ungvár állomásig; továbbá a debreczen—füzesabonyi és ohát-polgári h. é. vasut Tiszafüred állomásától Tiszaigen köz-ség érintésével Nagyivánig.

* **Az ungvölgyi vasút bérbeadása.** Az ungvölgyi vasúttársaság napi 850 korona bér-összegért a máv.-nak bérbe adta vasuti vo-nalát 1906-tól kezdve 1964-ig. A bérösszeg évente 126.000 korona, 1965-től pedig 1983-ig 104.000 korona.

* **Az apatin zombori vasút** közigazgatási be-járását július 28-án tartották meg.

* **Eszék-drávaparti vasút.** A kereskedelmi miniszter a Gfrerer, Schoch és Grossmann, budapesti építési vállalkozó cégnek, az általa tervezett eszék-dialyvári vrpolyi rendszeres nyom-távu h. é. vasut kiegészítéseként, az állam-vasutak eszék-dallyai vonalának 3436 + 95 szelvényénél kiágazólag az eszék-villányi vo-nalának irányában a Dráva partjáig veze-tendő vágányra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

* **Olcsó vasuti jegyek Szent István napra.** A Szent István-ünnepnap alkalmából a ma-gyar államvasutak igazgatóságától vett érte-sítés szerint a nevezett, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemükben álló helyi ér-dekü vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy 30 százalékkal mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek f. évi augusztus 18-tól 20. napjáig — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító vonalhoz (expresz-vonatok kivételével) fognak kiadatni. A me-nettérti jegyek 5 napig érvényesek oly mó-don, hogy a kiadás napját első napnak számítva érvényességük az 5. napon éjfélkor lejár; megjegyezvén azonban, hogy a visz-

szatérés legkorábban csak aug. 20-án délután történhetik, korábbi visszatérés esetén a je-gyek érvénytelenek. Az utazás megszakítá-sának sem menet-, sem jövetkor nincs helye. Gyermekre külön kedvezmény nem enge-délyeztetik.

* **Oroszka—bakabányai és sülysáp—hevesi vasut.** A kereskedelmi miniszter a Magyar h. é. vasutak rt.-nak Oroszka községtől Kis-ölvéd, Garamkissaló, Tergenye, Füzesgyar-mat, Vámosladány, Alsózsombor és Felső-zsombor érintésével Bakabányáig, valamint az államvasutak Sülysáp állomásától Kóka, Dány, Zsámbok, Tóalmás, Szentlőrinczkáta, Felsőszentgyörgy, Jászberény, Jákóhalma, Jászdósa, Zaránk és Boczonát érintésével a Mátrai és körösvidéki egyesült h. é. vasutak Heves állomásáig vezetendő keskenynyom-távu h. é. vasutvonalra ez előmunkálati en-gedélyt egy évre megadta.

* **A vonatot kísérő madarak** nem esnek a robogó mozdony áldozatául, mint az igen gyakran megtörténik a nyullal, őzzel és gó-lyával. Főleg az éneklő madarak vigan csi-eseregve követik a vasutat, sőt tul akarják szárnyalni. Persze igen gyakran ez nem tör-tént meg és kicsiny testük hamar elfárad, rövid ideig bírja a versenyt. Sőt éjjeli utasok igen gyakran látják a bőregeret az ablakhoz csapódni, de ha belátja hiábavaló versen-gését, abba hagyja az eredménytelen küz-delmet.

* **A M. Á. V. menetrendje és Ungvár.** Ungvár városának több mint két évtized óta nincsen kir. törvényszéke és ezen nagyforgalmu megye és jelesen Ungvár városa közönségének peres ügyei elintézése céljából a forgalmilag sokkal jelentéktlenebb Beregszászba kell nap-nap mellett átrándulnia. Ezen Ungvár közönségét nagy mérvben sujtó biráskodási mizéria fo-koztatik és majdnem elviselhetetlenné tétetik az által, hogy az ungvári utas, ha reggel 9 órakor Beregszászban akar lenni, akkor még az előző nap délutánján vagy estéjén kell elutaznia és Beregszászban, mely elfogadható szállodákban szűkölködik, egy egész éjjelt töltve időt és pénzt pazarolnia. Ezen nagy bajon segitendő, arra kérte a kassai Ipar-kamara a kereskedelmi minisztert, rendelje el az őszi menetrend szerkesztése alkalmával, hogy a munkács-beregszászi vonalak keresz-tezése ne Bányuban, de Csapon történjék és ezzel kapcsolatban nemcsak a napközben Bányu és Beregszász felé induló vonatoknak, hanem a kora reggel (fél 5 órakor) Ungvárról induló vonatnak is legyen Csaptól Bányuig összeköttetése, illetőleg csatlakozása. Remél-jük, hogy a miniszter ur a Kamara ezen kimerítően indokolt kérelmét teljesíteni fogja.

MŰSZAKI HIREK.

Gőzturbina hajtotta szivattyuk. Gőzturbinákkal meghajtott, illetőleg velük egyazon tengelyre szerelt centrifugál szivattyuk, nagyon kedvező hatásfokkal dolgoznak és különösen célszerűek ott, ahol nagy a nyomómagasság, mivelhogy a centrifugálszivattyú forgási sebességével négyzetes arányban fokozódik a nyomómagasság és a gyorsjáratu gőzturbinákkal igen nagy sebességgel járna. A gőzfogyasztás a vízmennyiségre vonatkoztatva nem nagyobb, mint a dugattyús szivattyuké. Különösen bányaszivattyukra célszerű ez a berendezés, bár városoknak vízzel való ellátására is használják. Egy ilyen szivattyutelep gazdasági viszonyairól a következő számok adnak felvilágosítást: teljesítés per-czenként 445 m³, szívó-nyomó magasság 3645 m., fordulatszám 2200, gőznyomás 7.1 atm., teljesítmény 359 HP., gőzfogyasztás vízemelésre kihasznált lóerőnként 103 kg.

A hajtószijak kimételese szempontjából különösen ajánlatos, hogy a szijak az üzem szünetelése alatt levétesse a korongokról, vagy ha szijfeszítők vannak alkalmazásban, azok az éj folyamán megeresztessenek. Ha kísérletet végzünk két körülbelül hasonló teljesítménnyel bíró eszterga szíjjával, még pedig úgy, hogy az egyiket állandóan megfeszítve tartjuk, míg a másikat az üzem szünetelése alatt pihentetjük, szembetűnő különbségeket tapasztalhatunk. Egy ily célból végzett kísérletnél a kísérleti idő folyamán a pihentetett szíjat csak egyszer, míg az állandóan megfeszítve tartott szíjat ötször kellett utána feszíteni úgy, hogy annyira megromlott, hogy a kísérlet után ujjal kellett kicserélni, míg az első még egész használható állapotban volt.

A leányról.

Legtüzesebb bor a szép lány csókja.

Petőfi Sándor.

Fiatal hölgyeinknek alkalmat s módot kellene nyújtani, hogy megismerhessék az — embert. Hogy megtudhassák ők maguk itélni az ember belső értékét s ne a külső után taksáljanak. Miért a sok kiábrándulás, a sok meg nem értett nő? Mert hölgyeink járatlanok az ember — megismerésében.

Roth Rezső.

Mondják: „A leány a
Férfi mulatsága.“
Mondom: „A leány a
Férfi mennyországa . . .“

Simon Lajos.

Sok leány olyan, mint a csalán, a mely szur, ha gyöngéden érintjük, de semmi bajt sem okoz, ha derekasan belemarkolunk.

Méry Károly.

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Koczkarejtvény.

1	a	a	a	a	1
2	a	a	d	l	2
3	l	n	n	n	3
4	k	u	u	r	4

Ezen betűk a fenti koczkákban aként helyezendők el, hogy a következő értelmű szavakat nyerjük:

- 1—1. Magyar folyam.
- 2—2. Óriási hegység.
- 3—3. Hirhedt regény cím.
- 4—4. Mindenkinck van.

A talány minden helyes megfejtője, a ki a megfejtéshez 50 fillér csomagolási díjat mellékel, egy értékes jutalom-könyvben részesül.

Az 50 fillér belyegjegyekben is beküldhető.

Megfejtési határidő f. évi augusztus hó 18. A helyes megfejtést augusztus hó 20-iki számunkban tesszük közzé.

A „Haladás“ 32-ik számában közölt talány helyes megfejtése:

Eléptetés.

A 4 helyes megfejtőnek, kik az 50 fillért beküldötték, a jutalomkönyvet kiszolgáltattuk.

Szerkesztői üzenetek.

Békési. Kívánsága szerint jártunk el. A lapot utána küldetjük.

Ella. Az ilyen mélyreható kérdések megoldásához igen gyakorlott írói toll szükséges. Önnek még sokat kell tanulnia, olvasnia s nagyon valószínű, hogy még akkor sem fog tudni ilyen zsánerben dolgozni. Ez a legnehezebb műfaj.

Kiváncsi. A most folyó novellák szerzője fiatal leány.

H. Z. Előfizetése lejárt.

G. U. Szíveskedjék újra beküldeni.

B. József. Majd szeptemberben.

Késő bánat. Majd alkalomadtán kiadjuk.

Több levélre es kéziratra jövő számunkban felelünk.

Kiadótulajdonos: **Zsivkovics Antal.**

sorozata a szenvedéseknek és bűnbánatnak. Valahányszor leánya gyönyörűen fejlődött természetén akadt meg a szeme, hideg borzongás futott végig testén és remegve várta azt a napot, mely keltőjük közül egyiknek a napsugaras, szép tavaszt, másiknak az őrök sötétjét hozandja . . .

* * *

Törökné egy forró könyvesepet érzett végig-folygni arczán, mely aztán arra a megsárgult papirosra hullott. Ez magához tértette. Összehajította az oklevelet, aztán esőndesen, nesztelenül, mint egy fehér árnyék, hagyta el a szobát.

a cselétség felkel, elhagyja e házat. A továbbiakat majd elvégzik ügyvédeink.

Azzal egy pillantásra sem méltatva feleségét, aki kábultan állt az ablak előtt, ismét kezébe vette a gyertyát és határozott léptekkel elhagyta a szobát.

Hogy saját szobájába éjjen, keresztül kellett haladnia a leánya hálótermén. Mikor belépett e kis fehér szobába és a gyertyavilág rávetődött az ágyra s ő meglátta azt a gyönyörű, hamvas, gyantulannal alvó gyermekleányt, küssé mehökkent. Erről a gyermekről megfellekedezett az imént. Elhézte a leány hamvas, fehér virághoz hasonló arcát, szabatosan pihető keblét és lassankint erős fájdalom fogta el a lelkét. Arra gondolt, hogy mit szóljon majd e gyermeknek, ha ez reggel felnyitja szemét és anyját keresi? Mit feleljen majd neki? . . . Hogy élőzte, mert becselenséget hozott rájuk? És ha ez a gyermek ártatlan lélekkel azt fogja kérdezni: miként lehet az ő anyja becselen, akkor mit feleljen neki? Ő, az apa legyen az, aki az ártatlanság és tudatlanság himporát durva kegyetlenséggel lefejti a leánya lelkéről és megmagyarázza neki azt, ami egy fejlődő, főgékony léleknek megmérgezheti az egész életét? Ő hintse el a puha talajba a bűn tudatának magvát? Avagy találjon ki egy mesét és aztán hagyja, hogy ez a serdülő leány, aki már tud gondolkodni, aki fejlődő, szomjas lélkével kutatni kezd már az élet misztériumaiban: csapongó képzeteivel hosszasan foglalkozzék oly gondolatokkal, melyek megzavarhatják leányos álmainak ártatlanul esőndes folyását? Néhány pillanattal gondolkozva állt az ágy előtt; felhuzta a lecsuszott takarót a leány mezte-

len, kissé sovány vállaira és aztán visszament a felesége szobájába.

Az asszony még most is ott állt az ablaknál. Az ajtónyílásra megrezgett. Azt hitte, kötelességére akarják figyelmeztetni és néhány lépést előre tett.

— Maradjon Jolán — szólt Török szinte szelíd hangon. Az imént, mikor arra kértem, hagyja el a házat, megfelekeztem valamiről. Elfelejtettem, hogy a szomszédszobában egy gyermek fekszik, akinek ön az anyja. Én csak a feleségre gondoltam és megfedkeztem az anyáról. Az a leány most tizennégy éves, most kezd hernyóból pillangóvá válni, most kezdi szárnyait bontogatni. A lelke telve van színes ábrándokkal, ártatlan sejtelmekkel, leányos álmodással, színes maga plántálta virágokkal. Mit gondol: szabad-e nekünk e nyíló, a lelkét illattal elárasztó virágokat durva, erőszakos kézzel letépni? Szabad-e nekünk ez ártatlan, tisztá álmokat megzavarni? E gyermeket színes ábrándjaiból kiköckenteni, kiméletlenül felrázni álmodozásából és elébe tárni egy szegycinteljes valót? Mit gondol? És szabad-e őt kitennem annak, hogy minden ember gunymosolylyal nézzen rá és ha lelkében valaha megérlelődik a tiszta szerelem valaki iránt, az a valaki félve húzódjék el tőle és azt mondja: férges fán nem teremhet jó gyümölcs! Szabad-e nekem az anyja bűne miatt az ártatlan gyermeket sujtanom? Ugy-e nem?

Ida most tizennégy éves. Elég szép, eléggé fejlett ahhoz, hogy három-négy esztendő múlva férjhez adjuk. Erről, ami itt ma éjjel történt, nem szabad tudnia senkinek. Ön itt marad . . . Kérem, ne vágjon szavamba, még nem tudja, mit akarok mondani. Ön itt marad mindaddig, míg leányunknak az

anya védelmére van szüksége, míg az anyja multja és jelenje az ő lényére vett reflexet. Azonban, amint ez megszűnt, amint az ő élete független lesz az övétől és ő az oltalmat és védelmet férje oldalán megelhelheti; amikor önmagától fogja megérteni mindazt, amit ma meg nem magyarázhatok neki: akkor ne várja többé, hogy figyelmeztessenem önt kötelességére. Huszonnégy órával leányunk esküvője után mi a világ előtt is megszűntünk férj és feleség lenni, addig csak mi ketten fogjuk tudni, hogy nem vagyunk azok . . . Jó éjszakát! . . .

Töröknek sokszor elnézegette volt, mint tűzdel a férje e y-egy bogarat elevenen gombostűre gyűjtéménye számára és hidegen nézi a szegény nyomorult vergődését. Most úgy érezte, hogy ő az a bogár, akinek lelkét nem egy, de ezer gombostűvel szurkálja ugyanaz az ember. Mikor férje elhagyta a szobát, sirva vetette magát a földre. Első pillanatban fellángolt női büszkesége és arra gondolt, hogy nem hagy lelkével alkudozni, még most elhagyja e házat. Azután eszébe jutott neki is az az eleven, gyönyörű gyerek, akinek ő adott életet és aki egy ideig egész lelkét betöltötte. Sőt most érezte csak, hogy azon a gyermekon kívül soha senkit nem is szeretett. Lassankint újra felébredt benne az anya egész szenvedélyes szeretete. És Isten tudja, mintha egyszerre azt a hideg közönyt, mit eddig férje iránt érzett, valami melegebb érzés váltotta volna fel. Az a vézna, kis ember egyszerre hőssé változott át szemében és tudtán kívül lopódzott a lelkébe a szeretet iránta. És most már nagyon erős kötelekék fűzték őt a házhoz.

Ezutáni élete nem volt egyéb, mint hosszú

Ki akar altiszti vizsgát tenni?

Az rendelje meg lapunk szerkesztőségében
a legjobb

altiszti vizsgára előkészítő
== kézi könyvet, ==

mely könnyed modorban s élvezetes elő-
adásban, lehetőleg rövidítve, tartalmazza az
egész vizsgaanyagot.

SZÜTS JENŐ

eddig megjelent könyvei lapunk szer-
kesztőségében megrendelhetők.

Szivtörténetek, elbeszélések 2 K
Beteg emberek, elbeszélések 2 „
Vérnyomok a hóban, regény 2 „
Pokol, regény 2 „
A szerelem csődje, regény 2 „

Lapunk előfizetői bármelyik könyvet
☞ egy korona ☜
kedvezményes áron megszerezhetik.

Értesítés!

Értesítjük az érdeklődőket, hogy a

Vasuti altiszti vizsgára készülők kézikönyvét

a közm. és közlekedési m. kir. miniszter 15841/1888. sz. rendelete alapján
összeállítottuk és kiadtuk. *E jelenleg valóban hézagot pótló munka*

~ ára 3 korona. ~

A „HALADÁS“ szerkesztősége.

Előfizetések szerkesztőségünkhöz küldendők.

Utánzásoktól óvakodjunk!

Csak azon készítmények valódiak, melyek az itt látható védjeggyel vannak ellátva.

Karánsebesi RÁCZ JENŐ

„Arany szarvas”-hoz címzett gyógyszer-tárában

MISKOLCZON

kaphatók 15 év óta közkeveltségnek örvendő alant elősorolt saját készítményei:

- Iris virágarczkenőcs.** Számos hölgy áldja jó hatását — szeplő és májfolt ellen, arcz- és kézörnek selyempuhaságot ad, teljesen ártalmatlan szer, az arczot a redőktől késő korig megóvjá, egy téglly 1 kor. Hozzá Iris balzsam szappan, 1 db. ára 70 fill. Hozzá Venus arczpor, fehér, rózsás és krém színűben, 1 kis doboz 90 fill., nagy 1 kor. 60 fill.
- Pyrethro Salicyl szájessentia** néhány cseppel egyszeri szájjel kélésönöz, a fogak romlását gátolja és a fogínyt erősíti, — 1 kis üveg 70 fillér. — 1 nagy üveg ára 1 korona 20 fillér. Hozzá (Pyrethro) növény fogpor, mely a fogakat desinfectálja és fehérré takarítja. — Oly esetekben, hol ezen szájszereimet nem használták és fogfájás van, ajánlatik a kítinó jó hatásu (Pyrethro) sveiczi fogcsepp. 1 üveg ára 50 fillér.
- Hajerősítő (balzsam) essentia.** Dr. Hebra híres bécsi egyetem tanár előírása szerint készitve a hajhullást és fejbőrkorpasodást megakadályozja, valamint egyéb fejbőrbetegségektől megóv és kellemes illattal fogva szivesen alkalmazhatik. 1 üveg ára 1 korona 20 fillér.
- RácZ Jenő keleti „Balzsam bajuszpedróje”,** sóha meg nem meg nem avasodó, zsírtmentes balzsamokból készitve, igen kellemes illatu, minden bajuszszinhez alkalmazható. 1 kis doboz ára 30 fillér. 1 nagy doboz 50 fillér.
- Cannabin** (tytuszeimbalsam), biztos hatásu és legkényyelmesebben és sémörök kiirtására. 1 üveg ára 70 fillér.

Forgalomban van és közmegelekedéssel használják a

Lábizzadáás ellen Salicyl Dermassant port. 1 doboz ára 1 korona.
Szőrvesztőnek Depilatoriumot. 1 üveg 1 korona.
Rüh (Crúhatka ellen) Naphol kenőcs. 1 kis téglly 1 korona, — nagy 3 korona.
Köszvény ellen I—II. számú Tengeri köszvény olaj, 1 üveg ára 1 K.

Egy az elősorolt, hámt egyéb készítményeimhez utasítás mellékelve van: kívánatra részletes árjegyzék utasításokkal megküldetik. **Csak azon készítmények valódiak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva.** A drága külföldi hasonszereket, úgy mennyiség, mint minőségileg és olcsóságunkkal fölülmúlják: úgy, hogy általában házi szeret gyáran legjobban alkalmazhatók.

Főraktár: Budapesten **TORÓK JOZSEF** gyógyszer-tára, Király-utca 12. szám.

Czél szerűség kedvéért 2 koronán aluli megrendeléseknél kérik a szer árán kívül postai portóköltségek fedezésére még 60 fillért a megrendeléssel egyidejűleg bekiüldeni.

Kisebb rendeléseknél pénz előre bekiüldéssel járlyosabban jön.